

KARMØY KOMMUNE

Postboks 167

4291 KOPERVIK

Dato: 09.06.2022

Saksnr.: 2022/33453

Dok.nr.: 2

Saksbehandler:

Øyvind Malmin

Karmøy kommune - Skudeneshavn - Innvilget søknad om dispensasjon for etablering av avfallsstasjoner i kulturmiljøfredningsområdet

Vi viser til søknad datert 24. mai 2022 om dispensasjon fra fredning av Skudeneshavn kulturmiljøfredningsområde (Gamle Skudeneshavn, Karmøy kommune, Askeladden-id: K315, Rogaland fylke). Tiltaket berører eiendommene med gårds- og bruksnummer 57/582 og 57/52 i Karmøy kommune. Begge eiendommen ligger innenfor sone A av fredningsområdet i Skudeneshavn.

Karmøy kommune skal innføre en ny kildesorteringsordning for kommunens innbyggere der man går fra å hente to til fem typer avfall (restavfall, matavfall, papir, plast og glass/metall). I forbindelse med dette ønsker kommunen å etablere fire nye felles avfallsstasjoner i Skudeneshavn, hvorav to av dem ligger innenfor fredningsområdet. Hver av avfallsstasjonene vil ha en utstrekning på omtrent 10 m².

Det ble den 30. mai 2022 gjennomført en befaring på eiendommene innenfor fredningsområdet der avfallsstasjonene skal plasseres, der kommunen og fylkeskommunen deltok.

Vedtak

Rogaland fylkeskommune gir dispensasjon til å gjennomføre følgende tiltak:

1. Etablere to avfallsstasjoner i Gamle Skudeneshavn (jf. søknad datert 24.05.22).

Vilkår

1. Tiltaket skal gjennomføres i samråd med kommuneantikvaren på Karmøy.
2. Endelig utforming og fargevalg på avfallsskap skal avklares med fylkeskommunen på et senere tidspunkt.
3. Valg av utelampe ved avfallsanlegget på gbnr. 57/582 skal godkjennes av fylkeskommunen.

Når arbeidet er ferdig skal du sende inn dokumentasjon som viser hvordan arbeidet har blitt utført og det endelige resultatet.

Tillatelsen er gyldig i 3 år etter at du har mottatt dette vedtaket.

Begrunnelse for vedtaket

Etter kulturminneloven § 20, kan departementet i *særlige tilfeller* gjøre unntak fra vedtak om fredning og fredningsbestemmelser for tiltak som ikke medfører *vesentlige inngrep* i det fredete kulturminnet. Fylkeskommunen/Sametinget er rette myndighet til å vurdere om dispensasjon skal gis, jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (4) og 4.

I denne saken er det lagt vekt på at Karmøy kommune skal innføre et nytt kildesorteringssystem for sine innbyggere. Endringene vil medføre at husstandene i Gamle Skudeneshavns egne søppeldunker vil forsvinne, og at man får større fellesanlegg for avfall. I brannsikringsplanen for Gamle Skudeneshavn, utarbeidet av rådgivningsselskapet COWI i 2017, anbefales det at kommunen ser på muligheter for å etablere oppsamlingsplasser med fellescontainere for avfall. Fjerningen av husstandenes søppeldunker vil være positivt for kulturmiljøet og bidra til å minske risikoen for brann i Gamle Skudeneshavn.

Formålet med fredningen av Skudeneshavn kulturmiljø er å bevare Skudeneshavn som en kilde til kunnskap og opplevelse for dagens og fremtidens generasjoner, og som ressurs for samfunnsutvikling. Skudeneshavn skal sikres som en unik og godt bevart kystby, som viser hvordan et sted har utviklet seg fra strandsted basert på sildefiske, til ladested med variert næringsvirksomhet og bymessige funksjoner i perioden 1800–1940.

Formålet er videre å bevare Skudeneshavn som et godt eksempel på byutviklingshistorie, med hovedvekt på de byggverk og strukturer som forteller om utviklingen av de bymessige funksjonene knyttet til offentlige tjenester, forretningsvirksomhet, frivillig organisasjonsliv og industrialiseringen av samfunnet. Fredningen av kulturmiljøet skal sikre helheten, sammenhengen, hovedstrukturen og tidsdybden i området.

Fredningen skal også sikre de kulturhistoriske og arkitektoniske verdiene i byggverkernes eksteriør, og strukturer som gateløp, havnebasseng, kaier, brygger, allmenninger, park, hager og annen grønnstruktur. De historiske, funksjonelle og visuelle sammenhengene skal særlig ivaretas. Bygningseksteriør og strukturer fra tiden etter 1940 skal sikres i den grad det er nødvendig av hensyn til kulturmiljøet. Fredningen skal ikke være til hinder for at Skudeneshavn opprettholdes og videreføres som en levende by med boliger, handel og annen næringsvirksomhet.

Karmøy kommune søker om å etablere to felles avfallsstasjoner i fredningsområdet i Skudeneshavn. På disse stasjonene skal det plasseres henholdsvis 8 (Andersenbrygga) og 7 (Pakkhuset) beholderskap med en utstrekning på 90 x 150 x 177 centimeter hver. Dette gir hver av avfallsstasjonene en utstrekning på omtrent 10 kvadratmeter. Søppelskapene skal stå «løst» på asfalten og ikke forankres i bakken. Valg av farge på skapene skal gjøres i samråd med kommuneantikvaren, for å få skapene til å passe så godt mulig inn i kulturmiljøet som mulig.

Det er liten tvil om at etableringen av avfallsstasjonene vil være synlige i kulturmiljøet i Skudeneshavn. Anleggene som planlegges på eiendommene med gårds- og

bruksnummer 57/582 og 57/52, vil ligge sentralt i fredningsområdet, og ha en form og materialitet som vil oppleves som fremmed i et miljø som Skudeneshavn. Samtidig er det gjort grep for å tilpasse avfallsstasjonene til det vernede kulturmiljøet både med hensyn til plassering, størrelse og utforming. Avfallsstasjonene vil være relativt små, både når det gjelder utstrekning og høyde. I tillegg vil etableringen av fellesanlegg føre til at over hundre søppelspann i plast fjernes fra fredningsområdet.

Kommunen har vurdert flere løsninger for nytt avfallssystem i Skudeneshavn, blant annet nedgravde anlegg og anlegg med bossug. Slike anlegg ville vært mindre synlige i miljøet enn den omsøkte løsningen. Årsaken til at en ikke har valgt å gå videre med disse løsningene er først og fremst økonomi. Investeringskostnaden til nedgravde anlegg, eller et anlegg med bossug, ville, ifølge kommunen, være uforsvarlig med tanke på hvor få abonnenter som skal betjenes. I tillegg har kommunen vurdert å etablere enda flere, mindre avfallsstasjoner. Dette alternativet har ikke vært ønskelig fra kommuneantikvaren eller innbyggerforeningen i Skudeneshavn.

I *Forskrift om fredning av Skudeneshavn kulturmiljø*, vedtatt 30.11.2018 går det under § 6 Dispensasjon frem at; *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad i særlige tilfelle gi tillatelse til tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturmiljøet, jf. kulturminneloven § 20 tredje ledd.* Av eksempler på slike tiltak nevnes blant annet; *m) etablering av ny infrastruktur.* I Riksantikvarens veileder for dispensasjonsbehandling står det at; *Innebærer tiltaket et vesentlig inngrep i et fredet kulturminne, kan det ikke gis dispensasjon. Hva som er et vesentlig inngrep vil bero på et faglig skjønn. Kulturminnemyndigheten skal gjøre en helhetsvurdering av inngrepets art og størrelse sett opp mot objektets art, størrelse og kulturhistoriske og arkitektoniske verdier. Formålet med fredningen og fredningsbestemmelsene har stor betydning for vurderingen av vesentlighetsspørsmålet.* Videre heter det at; *Ved en dispensasjonsvurdering i et kulturmiljø, er det konsekvensene for miljøet som helhet som skal vurderes. Det vil si at det ikke er enkelt-objektene verneverdi isolert sett som er styrende, men det helhetlige miljøet som er fredet. Her vil forskriftens bestemmelser og formålet med fredningen være viktige kilder i vurderingen. Det kan være ulike typer kvaliteter som vektlegges i ulike kulturmiljøer.* I denne saken vurderer fylkesrådmannen at etableringen av to avfallsstasjoner i fredningsområdet i Skudeneshavn vil påvirke kulturmiljøet negativt. Utformingen og materialiteten til avfallsstasjonene vil gjøre at de, til en viss grad, vil fremstå som fremmedelementer i fredningsområdet. På tross av dette, vurderer fylkesdirektøren at avfallsstasjonene er relativt små og med rett farge kan tilpasses kulturmiljøet. Fylkesdirektøren mener også at fjerningen av de eksisterende søppeldunkene i fredningsområdet vil være positivt for opplevelsen av Gamle Skudeneshavn. Et annet moment, som fylkesdirektøren har lagt vekt på, er at avfallsskapene ikke er forankret i bakken, og at tiltaket dermed er reversibelt. På sikt har kommunen dermed mulighet for å endre løsning for avfallshåndteringen i Skudeneshavn, til et alternativ som er mindre synlig i kulturmiljøet. På bakgrunn av dette vurderer fylkesdirektøren at tiltaket ikke innebærer et *vesentlig inngrep* i det freda kulturmiljøet.

I dispensasjonsveilederen heter det videre at; *Som særlige tilfelle trekker forarbeidene til kulturminneloven fram tiltak som er nødvendige av hensyn til formålet med den enkelte fredningen, tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning og andre helt spesielle tilfeller.* Av tiltak som kan være av vesentlig samfunnsmessig betydning

nevnes blant annet *miljøhensyn og krav til helse, miljø og sikkerhet hjemlet i ulike typer særregler som helselovgivning, arbeidsmiljøkrav, forurensningslovgivning, trafikkikkerhetskrav mv.* Fylkesdirektøren vurderer etableringen av avfallsstasjoner, i sammenheng med nytt kildesorteringssystem i Karmøy kommune, som et tiltak som tilfredsstillende kravet til *særlig tilfelle*.

Etter en samlet vurdering innvilger vi søknaden om dispensasjon for etableringen av avfallsstasjoner på eiendommene med gårds- og bruksnummer 57/582 og 57/52 i Karmøy kommune.

Forholdet til annet lovverk

Hvis tiltaket krever tillatelse etter annet lovverk, må søker sørge for dette, før tiltaket kan gjennomføres. Dette kan for eksempel være aktuelt for tiltak som er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven § 20-1.

Du kan klage på vedtaket

Du har rett til å klage på vedtaket. Fristen for å klage er 3 uker fra du har mottatt dette brevet. jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen stiles til Riksantikvaren som er klageinstans, men sendes til oss, gjerne på e-post til firmapost@rogfk.no. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til Riksantikvaren. De avgjør saken med endelig virkning.

Har du spørsmål?

Har du spørsmål kan du kontakte saksbehandler Øyvind Malmin på oyvind.malmin@rogfk.no.

Hilsen
Lars Riese
Leder (adm)

Øyvind Malmin
rådgiver

Kopi til:
RIKSANTIKVAREN

Dette dokumentet er godkjent elektronisk. Oppgi vårt saksnr. når du svarer på brevet.